

# Les poèmes d'amour

A

Poëzie is het literaire genre bij uitstek om gevoelens mee uit te drukken. Liefde is een van de gevoelens die vaak door middel van poëzie wordt weergegeven. Vaak gaat het over de liefde van een dichter voor zijn/haar geliefde, maar het kan ook gaan over de liefde voor de ouders, voor een kind of voor een land.

## Paul Eluard

Je gaat straks twee gedichten lezen van bekende Franse dichters waarin het thema 'liefde' centraal staat. Een van de gedichten is geschreven door **Paul Eluard** (1895-1952). Veel van zijn teksten zijn geïnspireerd door zijn eerste vrouw, Gala. Zij heeft Paul Eluard uiteindelijk verlaten voor een ander en veel van zijn gedichten gaan over het verdriet dat zij hem hiermee heeft aangedaan. De vorm van de gedichten van Paul Eluard is vaak verrassend. Hij was een aanhanger van het **surrealisme**, een stroming die inspiratie haalde uit dromen en gebruikmaakte van taalexperimenten. Surrealisten schreven vaak zonder vooropgezet idee, ze noteerden wat er op het moment van schrijven in hen opkwam. Hierbij hielden ze geen rekening met correct gebruik van grammatica of leestekens.

Surrealisten schreven bijvoorbeeld om de beurt een stuk van een dichtregel zonder elkaars tekst te zien. Dit leidde tot absurde zinnen als «*Le cadavre exquis boira le vin nouveau*» (Het verrukkelijke lijk zal de nieuwe wijn drinken).

## Jacques Prévert

Met een andere bekende Franse dichter, die ook gedeeltelijk tot de surrealisten kan worden gerekend, heb je in hoofdstuk 1 al kennisgemaakt: Jacques Prévert (1900-1977). Prévert was een Frans dichter, toneel- en scenarioschrijver en gedurende een korte periode aanhanger van het surrealisme. Hij is een van de populairste dichters van de 20e eeuw mede dankzij zijn duidelijke taalgebruik en vele woordspelingen. Vanwege zijn toegankelijke stijl en rebelse karakter spreekt Prévert ook veel jonge lezers aan. Onder de oppervlakte van speelsheid en humor geeft hij vaak scherpe kritiek op de maatschappij en op het gedrag van sommige mensen.

## TEXTE 1

### Paul Eluard, L'amoureuse

- 1 Elle est debout\* sur mes paupières\*  
Et ses cheveux sont dans les miens\*,  
Elle a la forme de mes mains,  
Elle a la couleur de mes yeux,  
5 Elle s'engloutit\* dans mon ombre\*  
Comme une pierre sur le ciel\*.  
Elle a toujours les yeux ouverts  
Et ne me laisse pas dormir.  
Ses rêves en pleine lumière\*  
10 Font s'évaporer\* les soleils  
Me font rire, pleurer et rire,  
Parler sans avoir rien à dire.

staat, oogliden  
de mijne

verdwijnt, schaduw  
hemel

in het volle licht  
verdampen

Source: P. Eluard, Mourir de ne pas mourir (© Éditions GALLIMARD)

1 a Lees het gedicht *L'amoureuse* van Paul Eluard (tekst 1). Beantwoord de vragen in het Nederlands.

1 Eluard heeft het in het gedicht *L'amoureuse* over het uiterlijk van Gala. Geef een voorbeeld van een versregel waarin het gaat over haar uiterlijk. Noteer de hele versregel.

---

2 Eluard geeft in dit gedicht uiting aan zijn liefde voor Gala. Zijn beeldgebruik is surrealistisch, want hij laat dingen zien die in werkelijkheid niet mogelijk zijn. Geef hiervan twee voorbeelden.

---

---

3 Kom je uiteindelijk te weten hoe Gala er echt uitzag? Leg je antwoord uit.

---

---

b In het gedicht *L'amoureuse* komt **beeldspraak** voor. Vergelijking is een vorm van beeldspraak.

1 Een vergelijking herken je aan het woord *comme*. Welke vergelijking kom je tegen in dit gedicht? Noteer de hele versregels.

---

---

2 Wat wordt er met elkaar vergeleken? \_\_\_\_\_

---

3 Leg uit wat er surrealistisch is aan deze vergelijking?

---

c Beantwoord onderstaande vragen in het Nederlands.

1 In *L'amoureuse* komt soms **rijm** voor. Zo is er sprake van eindrijm. In welke versregels is dit het geval? Noteer de hele versregels.

---

---

2 Is er verder in het gedicht sprake van een vast rijmschema? Leg je antwoord uit. \_\_\_\_\_

---

3 Behalve eindrijm heeft Eluard ook gebruikgemaakt van binnenrijm. Een voorbeeld van binnenrijm is **assonantie**, waarbij binnen een versregel klinkerherhaling voorkomt. Welke klanken zorgen in de versregel *Comme une pierre sur le ciel* voor binnenrijm?

---

4 Schrijf nog een versregel uit *L'amoureuse* op waarin sprake is van assonantie.

---

## Jacques Prévert, Déjeuner du matin

- |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>1 Il a mis le café<br/>         Dans la tasse<br/>         Il a mis le lait<br/>         Dans la tasse de café<br/>         5 Il a mis le sucre<br/>         Dans le café au lait<br/>         Avec la petite cuiller<br/>         Il a tourné<br/>         Il a bu le café au lait<br/>         10 Et il a reposé la tasse<br/>         Sans me parler<br/>         Il a allumé<br/>         Une cigarette<br/>         Il a fait des ronds<br/>         15 Avec la fumée<br/>         Il a mis <u>les cendres*</u>      de as<br/>         Dans le cendrier</p> | <p>Sans me parler<br/>         Sans me regarder<br/>         20 Il s'est levé<br/>         Il a mis<br/>         Son chapeau sur sa tête<br/>         Il a mis<br/>         Son manteau de pluie<br/>         25 Parce qu'il pleuvait<br/>         Et il est parti<br/>         Sous la pluie...<br/>         Sans une parole<br/>         Sans me regarder<br/>         30 Et moi j'ai pris<br/>         Ma tête dans mes mains<br/>         Et j'ai pleuré.</p> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Source: Jacques Prévert, Paroles (© Éditions GALLIMARD)

**2 a** Lees tekst 2 *Déjeuner du matin* en beantwoord de vragen in het Nederlands.

- 1 Waar speelt *Déjeuner du matin* zich af, denk je? \_\_\_\_\_
- 2 Hoeveel personen komen er voor in het gedicht *Déjeuner du matin*? \_\_\_\_\_
- 3 Het is onduidelijk wie de personen in tekst 2 precies zijn en wat de relatie tussen hen is. Wat denk jij dat de relatie is tussen de hoofdpersonen? Leg je antwoord uit.  
 \_\_\_\_\_  
 \_\_\_\_\_
- 4 Waarom huilt de ik-figuur aan het eind, volgens jou? \_\_\_\_\_  
 \_\_\_\_\_

**b** Lees tekst 2 nog eens. Prévert gebruikt in zijn gedicht *Déjeuner du matin* geen traditionele poëtische middelen als beeldspraak. Is tekst 2 volgens jou eigenlijk wel een gedicht? Leg uit waarom wel/niet.

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

**3** De stijl in de gedichten van Jacques Prévert en Paul Eluard is erg verschillend. Lees tekst 1 en tekst 2 nog eens en vergelijk de gedichten met elkaar. Welke van de twee gedichten heeft jouw voorkeur? Noteer welk gedicht jij het mooist vindt en leg uit waarom. Verwerk in je antwoord zowel de *inhoud* als de *vorm* van het door jou gekozen gedicht.

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_